

ÄITI

KIRJ. MAKSIM GORKIJ
Suom. Hanna Kunnas.

(Jatkoa)

Äiti kuuli ainoastaan alun vaimon puheesta; kaikki muu sulii yhteen pahaan ennustavaksi rääkynnäksi.

Marian paksut huulet painuivat tiukasti yhteen. Aivastus kajahti hänen turpeasta nenästään, silmänsä räpäyttivät ja katsoivat molemmille puolelle, ikäänkuin peljäten jonkun olevan lähistöllä urkkimassa.

"Ja huomatakseni, minä en tiedä yhtäkään mitään, enkä sanonut teille mitään, äiti hyvä, enkä ole nähnyt teitä koko päivänä, ymmärrätkö?" Samassa katsoi hän.

Äiti sukki ikkunan ja vaipui hitaasti tuolle, kadottaen voimansa ja melkein tajuttomana. Mutta vaaran suuruus, joka uhkasi polkaansa, kohotti hänet taas kiihkeesti jalolleen. Hän pukeutui nopeasti, ja kierti ison huivin hyvin tiukasti päällensä ympäri, juosten Fedja Maxim luokse, jonka hän tiesi olevan kipein ja makuulla. Hän tapasi hänet ikkunan vieressä makaamassa kirja kädessä, ja helluttaen oikeata kättänsä vasemmalla edestakaisin, penkalo pystyssä. Kuultuansa uutisen, hyppäsi hän ylös hermostuneesti, huulensa vapisivat ja naamansa kalpeni.

"Siinäpä se! Ja minulla kun on ajos peukalossa!" mutisi hän.

"Mitä meidän on tekeminen?" kysyi Vlasova, pyyhkien hikoja pois kasvoistaan vapisevin käsin.

"Odottakaa hehkien! Älkää peljätkö", vastasi Fedja, pyyhkäisten terveellä kädellään kiharasta tukkaansa.

"Mutta tähän itse pelkäätte!"

"Minä?" Hän punastui ja hymyili hämillään. "Niin — hm — Minut valtas pelkurimaisuus, mutta vieköön sen paholainen! Meidän täytyy saada sana Pavelille. Lähetin pienen sisareni hänen luokseen. Menkää nyt kotiin. Yhtiä kaikki. He eivät kuitenkaan pääse meitä peksämään.

Palattuana kotiin kokosi äiti kaikki kirjat, ja puristaen niitä rintaansa vasten, kulki talossa edestakaisin kaupan aikaa, katsellen uniin, unien alle, teekittöön piippuun, yksinpä vesiliilöön. Hän ajatteli että Pavel lopettaa työn heti paikalla ja rientää kotiin; mutta häntä ei kuulunut. Vihdoin istui hän epätoivoisena penkille keittiössä, pannen kirjat allensa. Tässä asemassa istui hän värähtämittä, uskaltamatta hievahtaa, kunnes Pavel ja vähävenäläinen palasivat tehtaasta.

"Tiedättekö?" hundahti hän ilkahtamatta.

"Tiedämme kyllä", virkkoi Pavel salaperäisellä hymyllä. "Pelkätkö äiti?"

"Oj, olen niin peloissani, niin kovin peloissani."

"Et tarvitse peljätä", virkkoi vähävenäläinen. "Se ei auttaisi meitä ollemaan."

"Etkö ole edes laittanut samovaa-ria kuntoon", huomautti Pavel.

"Näetkös, en voinut nolita kirjoilta — en koko aikana — minä olin—"

Pavel ja vähävenäläinen purskahtivat nauruun ja se helpotti äitiä. Pavel keräili muutamia kirjoja, ja kantoi ne ulos pihamaalle kätkeäkseen, jolla välin vähävenäläinen alkoi valmistaa teetä.

"Et tässä ole mitään kamottavaa, äiti. Kansalle on ainoastaan häpeäksi tehdä sellaista turhanaikaista työtä. Aikuiset miehet, harmaaseen sarkaan puetut, sapelit sivuilla, kannukset jaloissa, tulevat suurella melulla käivymään ylös ja etsimään joka paikasta. He katsoivat sängyn alle, ja kipevät ylös ulakolle, ja jos talossa on kellari, hamuilevat he sielläkin. Hämmähäkin verkot tarttuvat heidän naamansa, ja he puhisevat ja ähisevät. He ovat harmissaan, noloina ja

väsyneinä. Sempä vuoksi he teeskentelevät itsensä hyvin pahoksi ja suuttuneiksi meihin. Se on ilkaista työtä, ja he ymmärtävät sen, tietysti he sen tekevät!" Kerran mylläisivät he minun asunnossa kaikki ylös alas, ja puikkivat tipotehensä nololla nenin, siinä kaikki. Toisella kertaa veivät he minun mukansa. He pistivät minut vaukuteen, ja minä olin siellä neljä kuukautta heidän parissaan. Sitä istuu ja istuu, ja sitte käsketään pois, viedään kadulle sotilaiden seuraamana ja tehdään muutamia kysymyksiä. He ovat tyhmää väkeä, ja puhuvat päättömästi, epäselvillä asioilla. Kun he ovat tehneet kaikki voitavansa kanssanne, käskivät sotilaiden viedä teidän takaisin vaukuteen. Sitte kuljettivat he teitä milloin sinne milloin tänne — heidän täytyy tehdä jokin palkkansa edestä. Ja sitte piilistävät he teidät menemään. Siinä kaikki."

"Kuinka, Andrusja, sinä osaatkin puhua!" hundahti äiti pontevasti.

Polvistuneena teekittöön edessä, puhalsi hän huolellisesti piippuun; mutta äkkiä käänsi hän kasvonsa, jotka olivat puniset ponnistuksesta, hänen puoleensa, ja silittäen pitkää viikisiänsä molemmin käsin, kysyi hän: "Ja kuinka minä sitte puhun?"

"Aivan kuin ei kukaan koskaan olisi tehnyt sinulle väärää."

Hän nousi ylös, lähestyi äitiä ja virkkoi päätöksellä pidästä: "Onko olemassa yhtään väärää kärkeäntöitä sielua koko avarassa maailmassa? Mutta minä olen kärsinyt niin paljon, että olen menettänyt vääräystistä loukatun mielen. Mitä on tehtävä, jos ihmiset eivät voi menetellä toisin? Vääräydet, joista kärsin parhaimmaksi, estävät minua suuressa mittassa työssäni. Niitä on mahdotonta karttaa. Mutta turhaan on pysähtyä ja ruveta niihin huomitautansa launamaan, se on ainoastaan ajan hukkan. Sellainen elämä? Ennen saatoin joskus vihastua, mutta silloin mieltä itsekseeni: Kalkkiä näen ihmisistä särjettyneen sydämineen. Näytti siltä kun jokainen olisi peljännyt että naapurinsa iimää häntä, ja siten koetti hän päästä naapurinsa edelle ja iski häntä ensin. Sellaista on elämä, äiti hyvä."

Puheensa valui rauhallisesti. Hän varsin tahallaan veti äidin huomion toisaalle pian saapuvista estivistä poliiseista. Hänen loistavat, terävät silmänsä hymyilivät surullisesti. Hän näytti hyvin omituisella tavalla muodostaneen aineen, joka taipuu, mutta ei katkea.

Äiti huokasi ja kuiskasi puolelleen lempeän toivon: "Suokoon jumala sinulle onnea, Andrusja!"

Vähävenäläinen käveli teekittöön luo pitkin askelin, istui uudelleen sen ääreen kantapäällään ja mumsii: "Jos hän antaa minulle onnea, niin ei kieltäydy siitä; pyytää en tahdo, eikä ole aikaa sitä hankkia."

Hän alkoi viheltää.

Pavel tuli sisälle pihalta ja virkkoi luottavasti: "He eivät löydä niitä!" ja alkoi peseytyä. Sitte kylväten kätensä suurella huolella, lisäsi hän: "Jos näytätte, äiti, että pelkäätte, tulevat he että talossa täytyy olla jokin, koska te vapistette. Emmekä me ole vielä tehneet mitään pahaa; totuus on puolellamme ja me haluamme työskennellä sen eteen kaiken elämämme. Siinä on koko rikoksemme. Mitä me sitte pelkäämme?"

"Minä koetan tehdä itseni kestäväksi, Pasha!" vakuutti äiti hänelle. Ja seuraavassa hetkessä, aivan kykenemättömänä tuskaansa hillitsemään, hundahti hän: "Toivoisin että he tulisivat pian, ja kaikki olisi ohi!"

Mutta he eivät tulleet tänä iltana, ja aamulla, vastapainoksi kiusalle ja leikkinteolle, joka saattaisi häntä kohdata pelkonsa vuoksi, alkoi hän ajatuksissaan nauraa itsellensä.

(Jatk.)

**Uudista Toverittaren tilauk-
sesi ajoissa, ettei keskeytystä
tapahdu.**

Venäläisen työläisen vastaus Emma Goldmanille

Äskettäin julkaistiin The New York Worldissa erikoisena makupalana tunnetun anarkistifanatikon, Emma Goldmanin pitkä artikkelisarja, jonka pääasiallisena tarkoituksena oli parjata pataluhaksi koko neuvostojärjestelmää ja erittäinkin nykyinen Venäjän kommunistipuolue. Seuraavassa julkasemme erään entisen anarkistiryhmän organiseraajan, Alexander Narginin vastauksen Goldmanille. Nargin selittää luopuneensa anarkismin opista Venäjällä. Hänen Goldmanille osottamansa kirjelmä on tarkotettu julkiseksi vastaukseksi Goldmanille ja levitettäväksi yhtä laavelti kuin Goldmanin artikkelit.

Tämä artikkeli johtuu pääasiallisesti erästä kyselystä, jolla tahdotaan saada tietoa siitä, onko Nargin Goldmanin kanssa yhtä mieltä ja kuuluu seuraavasti:

Teidän kirjelmäme ja olettamuksemme, että minä olisin yhtä mieltä Emma Goldmanin kanssa kuulostaa loukkaukselta minua kohtaan. Te kysytte minun mielipidettäni Emma Goldmanin artikkeleista, oikeudesta hoitaa likaa Venäjän kommunisteja vastaan ja oikeudesta parjata Venäjän soviethallitusta. Haluaisin, että minun vastaukseni teille käivisi avoimesta kirjelmästä Emma Goldmanille itselleen, sillä on mahdollista, että me voimme nostattaa hänen hävyn tunnettaan, jos nimittäin hänellä mitään sellaista on olemassa.

Minä en voi olla yhtä mieltä Goldmanin ja Berkmanin kaltaisten ihmisten kanssa siksi, että olen itse työläinen, syntynyt työläisten riveistä, kärsinyt heidän kohtalonsa kurjuutta ja tunteessani vain heidän kantsantokantansa. Minä en ole valhetteleva amerikalainen sensatsionien värkkiäjä, kuten Goldman on. Ja vain erikoista tuskaa tuntien ryhdyn työläistoverieni eduksi tekemään selväksi näitä kysymyksiä. Olen vallankumouksellinen, enkä vallankumouksen prostitueraattori. Minä en ole lukemassa "tappelua". Ja mikä on kaikkein tärkeintä, minä näen hänet Neuvosto-Venäjällä ja keskustelin hänen kanssaan ja puoli tuntia kestänyt keskustelu hänen kanssaan oli minulle kylliksi osottaman minulle vain vallankumouksellinen hän oli, kylliksi osottamaan hänen rajotetun käsitelykykynsä mahdollisuuden ymmärtää niitä vaihdoksia, mitä Venäjällä on tapahtunut sitten lokakuun v. 1917.

Kirjeessäni haluan teille osottaa, että Emma, surullisen kuuluisa Emma, on ainoastaan hysteerinen, häpeämätön valhetelija. Hän on työläisten vihollinen (luokkavihollinen), porvarillisen aatevirtauksen edustaja. Hänessä ei ole mitään, mikä hänet erottaisi suffrageteista, kuten suffrageteilla, ei hänelläkään ole mitään yhtelstä työläisten kanssa.

Te kokonaan erehdytte, jos kuvittelette mielessinne, että hän on venäläinen, tai että hän on vallankumouksellinen. Hän on Puolan juutalainen, mutta ei sitä lajia juutalainen kuin mitä Trotski on, joka on internationalisti, vaan sitä juutalais-tyyppiä, jonka edustajia tavataan jokaisessa suuressa amerikalaisessa kaupungissa vanhojen vaatteiden myymissä. Juuri näitten sieluteeellisen kantsantokannan omaa Emma Goldman. Hän on samallinen juutalaisnainen kuin ne, jotka yrittivät salaa murhata Leninin, s. o. Fanny Kaplanin ja hänen kaltaistensa uskovaisten lainen, jotka käsittävät Trotskin olevan heidän kuolettavimman vihollisensa.

Goldmann on yhtä vähän vallankumouksellinen kuin voitte vallankumoukselliseksi nimittää juopunutta miestä, joka kadulla tappelee poliisin kanssa, tai kukaan suffragetti, joka kaataa syövyttäviä happeja kirjelaatikoihin. Kasvaneena Amerikassa, huom maassa, hän ei liikimalkaan ymmärrä vallankumouksellista rehellisyyttä. Me venäläiset saamme ih-

misinä olla hyvin pahoja, mutta vallankumouksellisia me käytämme arvostelukykyä siitä, mitenkä meidän kaikissa elämän vaiheissa tulee käytettyä, ettemme vahingoittaisi vallankumouksellista liikettä. Käytännöllinen elämä opettaa meille monta seikkaa. Me olemme raakoja ja hio-mattomia, mutta suorita ja luotettavia.

"Miksi ei isällinen Krapotkin hyökännyt bolshevikien kimppuun?" kysyy Emma Goldman ja vastaa samman hengenvetoon: "siksi, että hän on rehellinen ja vanha vallankumouksen kaartiinainen." Mitenkä uskaltais hän taistella miehiä vastaan, jotka samalla kertaa johtavat vallankumousta ja taistelevat maailman järjestäytyneitä imperialismeja vastaan? Mitenkä hän uskaltais auttaa vihollista sen jälkeen kun hän jo näki seuraukset siltä, kun ranskalaista ja koko maailman imperialismeja autettiin. Emma itse selittää artikkelissaan: "Hän ei voinut (taistella bolshevikkeja vastaan). Hän ei, kuten moni muu vallankumouksen vanhan kaartin jäsen, tehnyt yhteiseksi asiansa vallankumouksen vihollisten kanssa. Jos hän olisikin keksinyt keinon saada protestinsa julkaistuksi europalaisessa sanomalehdissä, niin taunnukselliset olisivat käyttäneet sitä Venäjää vastaan. Ei, hän ei voinut tehdä sitä."

Onko Goldman typeriä, vaiko epärehellinen? Sen jälkeen kun hän itse näissä artikkeleissaan julistaa, että vallankumouksen vihollisten avustaminen on taistelemista Venäjän työllisiä vastaan, minä uskon, että hän on — sekä typeriä että epärehellinen.

Teidän yleinen erehdyksenne on, että minä matkain jälleen Neuvosto-Venäjälle olen samallinen anarkisti kuin ennen. Tietenkään en sitä ole. Suuri sosialistinen vallankumous on tehnyt minusta, samaten kuin 99:stä jokaisesta sadasta rehellisestä anarkistista vallankumouksellisen, ei Krapotkinin, vaan Leninin mallisen, sillä maailman työläisten puolueitten keskuudessa ei ole enemmän vallankumouksellista ja enemmän vasempaan meneviä puoluetta kuin se, mitä johtaa toveri Lenin.

Koetan kohta kohdalta vastata niihin valhejuttuihin, jolla Emma yrittää esintyä Venäjän vallankumouksen haudankaivajana ja jotka muodostuvat vain haudaksi hänen anarkistiselle ihantelleen. Hän havaitsi koko maailman ajatusten ja ihanteitten hautausmaaksi ja hän teki vain yhden erehdyksen, sillä hänen olisi tullut sanoa "anarkististen ajatusten ja ihanteitten." Se on niin kutsutun filosofisen anarkismin loppu, sillä venäläinen vallankumous on osottanut koko maailmalle, että eivät kansat, eivätkä joukot, vaan luokkatieoiset väheammistot täyttävät vallankumouksen tehtävät. Kansat talkka massat eivät omasta alotteestaan tee mitään filosofisesta anarkisista huolimatta. Ne täytyy järjestää, pakottaa, ajaa, tai johtaa ja tämä on vallankumouksellisen liikkeen luokkatietois-teen aineksen työ. Vallankumous itsessään ei ole ainoastaan taistelua porvaristoa vastaan, vaan myöskin taistelua tietämättömiä ja typeriä työllisiä ja talonpoikia vastaan.

Ei elämällä tähtien joukossa, ei maailmalla suloisia tulevaisuuden unelmia, ei arvostelemalla valtiota ja viranomaisia, kuten filosofinen anarkismi tekee, vaan määritellysti suunnittelemalla mitä on tehtävä ja miten meneteltävä huomenna vallankumous pelastettiin proletarisen puolueen toimesta.

Kalkista sosialismin ja anarkismin eri ajatusvaihduksia ajavista ryhmistä Venäjällä vain proletariaatin puolue, bolshevikit, eli kommunistipuolue tiesi miten toimia kaikissa vallankumouksen kriittisissä hetkissä. Emma Goldman on oikeassa, vallankumous kuoli hänelle, Krapotkinil-

(Jatkoa yhdennellätoista sivulla)